

Diplomová práce

Student : Klára HLAVÁČKOVÁ

Obor : ČJ – D

**Název práce v českém jazyce : Jazyk polopřipravených mluvených projevů
(průvodci na hradech a zámcích)**

**Název práce v anglickém jazyce : The Language of Partly Prepared Speech
(guides)**

Oponent diplomové práce : PhDr. Pavel Sojka

Posudek oponenta diplomové práce:

Diplomová práce *Jazyk polopřipravených mluvených projevů (průvodci na hradech a zámcích)* autorky Kláry Hlaváčkové přináší foneticko-fonologickou analýzu dvanácti průvodcovských projevů. Materiál získala při terénním výzkumu, který probíhal v roce 2008. Autorka na začátku konstatuje, že této komunikační situaci dosud nebyla věnována dostatečná pozornost. V této souvislosti se nabízí otázka, zda autorka neměla danou komunikační situaci podrobněji popsat. Stejně tak chybí i obecnější (třeba jen velmi stručná) pasáž týkající se historie, ale zejména současného stavu výzkumu mluvené češtiny.

Metodologickou stránku zvládla autorka o poznání lépe. Zejména je potřeba ocenit pečlivý přepis mluvených textů (každý, kdo někdy mluvené texty přepisoval, ví, jak je tato činnost namáhavá).

Po úvodní části přichází na řadu analýza fonologické roviny zaznamenaných projevů. Autorka se postupně věnuje samohláskové kvantitě, kvalitě, redukci, samohláskovým změnám, elizi vokálů, protezi, elizi konsonantů, větné intonaci a mluvnímu tempu. U každého jevu nejprve formuluje cíle a těch pak dosahuje na konkrétním jazykovém materiálu. Výsledky analýz pak předkládá v tabulkové podobě (také v tomto případě je třeba ocenit pečlivost zpracování). Skutečnost, že se autorka rozhodla omezit analýzu na fonologickou rovinu projevů, se na první pohled jeví jako výhodná, zároveň však přináší i jedno úskalí: pro některé fonologické jevy nenašla autorka v textech dostatečnou oporu, a tudíž nemůže vyslovit relevantní soud. U morfologizovaných jevů hláskoslovné povahy, konkrétně u diftongizace a úžení, by se nabízelo stručné srovnání výsledků s jinými výzkumnými sondami.

Domnívám se, že vlastním jádrem práce se mohla a měla stát větná intonace. Na rozdíl od jiných fonologických jevů zde totiž jazykový materiál nabízí značné množství dokladů (především v oblasti kadence oznamovacích vět, těch je v zaznamenaných textech 1244). Podle mého názoru mohla autorka rezignovat na analýzu jevů, pro něž v zaznamenaných textech nenalezla dostatečný počet dokladů, a soustředit se právě na problematiku intonace. Za jisté opomenutí považuji i skutečnost, že se v seznamu četby neobjevuje zásadní Danešův text *Intonace a věta ve spisovné češtině*.

Po analýze jednotlivých fonologických jevů následuje stručné shrnutí výsledků. Ukázalo se, že odchylek od spisovné výslovnosti se objevuje poměrně málo. Za nejvýznamnější zjištění lze považovat poměrně vysoký výskyt stoupavé kadence v oznamovacích větách (u každého mluvčího minimálně ve 24% případech). To potvrzuje mou domněnku, že právě větnou intonaci měla autorka zpracovat nejpodrobněji.

Práce Kláry Hlaváčkové splňuje požadavky kladené na magisterskou diplomovou práci. Zabývá se dosud málo prozkoumaným tématem a zpracovává jej s dostatečnou pečlivostí. Lze se samozřejmě ptát, zda by bývalo nebylo lepší vybrat jeden dílčí problém (v tomto případě větnou intonaci) než analyzovat velkou skupinu jevů nestejně zastoupených, to je však v zásadě problém každé odborné práce. Diplomovou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikaci: 2.

V PRAZE dne 1.7.2009

.....
podpis oponenta dipl. práce